

Dla uczczenia przypadającej na dzień 14 lutego 2021 r. 30. rocznicy uchwalenia ustawy–Prawo o notariacie Krajowa Rada Notarialna ogłosiła rok 2021 Rokiem Jubileuszu 30-lecia Odrodzonego Notariatu Polskiego.

W dniu 14 lutego 1991 roku została uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawa – Prawo o notariacie. Po 40-letnim okresie, w którym notariusze byli urzędnikami zatrudnionymi w państwowych biurach notarialnych, notariat wyodrębniony został instytucjonalnie ze struktur państwowych, a notariusze jako osoby zaufania publicznego rozpoczęli wykonywanie zawodu we własnych kancelariach notarialnych. Nowy ustrój notariatu polskiego ukształtowany w ustawie z 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie nawiązuje do najlepszych tradycji niezależnego polskiego notariatu, w szczególności do rozwiązań zawartych w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. Prawo o notaryjacie, zwanym niegdyś konstytucją polskiego notariatu.

Nowe prawo o notariacie nie powstałoby, gdyby nie ogromne zaangażowanie licznej grupy notariuszy, których marzeniem było przywrócenie polskiemu notariatowi właściwego miejsca w strukturze organów ochrony prawnej. Inicjatywę notariatu wsparło Ministerstwo Sprawiedliwości, przygotowując projekt przełomowej ustawy. Nie można także zapominać o wsparciu dla wszystkich wymienionych wyżej działań, jakiego udzieliła polskim notariuszom Międzynarodowa Unia Notariatu Łacińskiego.

W okresie 30 lat obowiązywania ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie, polscy notariusze stworzyli silny samorząd zawodowy, który realizuje ustawowe zadania w zakresie organizacji funkcjonowania notariatu, nadzoru nad działalnością notariuszy, organizacji aplikacji notarialnej oraz sprawowania sądownictwa dyscyplinarnego.

Doceniając profesjonalizm notariuszy, którzy niezmiennie od wielu lat zapewniają wysoki poziom bezpieczeństwa obrotu prawnego, państwo polskie powierzyło notariatowi dokonywanie nowych, bardzo ważnych czynności oraz zadań. Wspomnieć należy w szczególności o poszerzeniu kompetencji notariuszy w zakresie postępowań spadkowych – sporządzane przez notariuszy akty poświadczenia dziedziczenia mają moc prawomocnych postanowień sądu, odciążają sądy od spraw niespornych i są bardzo atrakcyjną alternatywą dla obywateli.

Współczesność postawiła przed notariatem szereg nowych wyzwań, którym notariusze sprościli. Wystarczy wspomnieć przełomową zmianę legislacyjną, która poszerzyła

kompetencje notariuszy i dała im możliwość składania wyłącznie drogą elektroniczną wniosków wieczystoksięgowych oraz dostęp w tym zakresie do systemu państwowego – elektronicznych ksiąg wieczystych, co ma ogromne znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa obrotu prawnego. Niezawodność i nowoczesność notariatu przy prowadzeniu rejestrów cyfrowych docenione zostały przez państwo, które powierzyło notariatowi prowadzenie publicznego Rejestru Spadkowego, do którego wpisów dokonują nie tylko notariusze, ale także sądy. Jest to wyrazem zaufania państwa do notariatu.

Nowa organizacja notariatu wyzwoliła energię społeczną środowiska notarialnego. Wspomnijmy tu powołane przez Krajową Radę Notarialną oraz rady izb notarialnych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych REJENT – LIFE. Polski notariat jest też członkiem Międzynarodowej Unii Notariatu (UINL) oraz Rady Notariatów Unii Europejskiej (CNUE).

Dokonania ostatnich 30 lat polskiego notariatu potwierdzają słuszność zmian. Odwołując się do tradycji II Rzeczypospolitej, wyznaczono kierunek rozwoju polskiego notariatu, który stał się w pełni nowoczesną instytucją służącą państwu i obywatelom, stanowiąc łącznik między uczestnikami obrotu cywilnoprawnego a administracją państwową.

„W roku jubileuszu 30-lecia odrodzenia notariatu polskiego pamiętamy o notariuszach, którzy, wykonując obowiązki, dbali o zachowanie tradycji, podstawowych zasad i rozwiązań modelowych wolnego notariatu oraz przyczynili się do odrodzenia polskiego notariatu w 1991 roku. Nawiązując do chlubnych tradycji polskiego notariatu, rozpoczynamy debatę nad jego przyszłością i wyzwaniem związanymi z nowoczesnym i bezpiecznym obrotem prawnym” – napisała Krajowa Rada Notarialna w uchwale w sprawie Roku Jubileuszu 30-lecia Odrodzonego Notariatu Polskiego.